

Határtalanul Pályázat

Határtalanul program keretében valósult meg az utazás, és Tanulmányi kirándulás középiskolásoknak pályázati kategóriában kaptuk meg ezt a támogatást.

Épített és kulturális örökségünk Erdélyben

Pályázati szám: HAT-20-03-0045

BESZÁMOLÓ:

A projekt végzős diákokkal valósult meg. Célja volt Erdély épített és kulturális örökségének élményszerű megismerése.

Ennek részterületei: bevezető óra a gimnáziumban :Trianon-és az utána létrejövő etnikai, területi helyzet (történelmi előkészítés).

Az utazás Erdélybe, látogatott helyszíneken a diákok kiselőadásai a nyelvjárás, a kisebbségi irodalom orgánumai, képviselői-életrajz, művészetük, műelemzés, ill. a székely legendák megismerése. A helyszíneken a folklór, a táj-földrajzi, geológiai megismerése, és az épített környezet leghíresebb emlékeinek meglátogatása. A nyelvjárási jelenségek megfigyelése a kommunikációban a személyes találkozások alkalmával, ill. a szervezett kulturális eseményeken, a tájszavak vizsgálata, a frazeológia gyűjtése.

Ezek a személyes élmények, tapasztalatszerzés készítette elő a Határtalanul-témanapot az iskolában. Ennek keretében az egész iskola számára, műhelyfoglalkozások keretében, interaktív formában történt a témák feldolgozása- ppt és kiselőadás, Kahoot tesztek, rejtvények, írott produktumok. A szerzett tapasztalatok továbbadása az irodalom, történelem, magyar nyelv, földrajz, néprajz, művészetek tantárgycsoportokat holisztikus ismeretekkel kapcsolta össze, s adott képet az erdélyi magyarság kultúrájáról. Egyben az előadók részéről-12.b osztály a szóbeli kisérettségét is jelentette, hiszen tételként a feldolgozott anyag az irodalom 20. tételüket fedi: Határon túli irodalom.

Az alkotókkal mindig ott ismerkedtek meg az erdélyi helyszíneken, ahol azok pályaszakasza a látogatott városhoz, tájegységhez köthető volt. Témák: 1. A határon túli irodalom fogalma, helyzete a két világháború között, Trianon után, 1945-70-ig, és 70-től máig. 2.Kós Károly, emelten Varjúnemzetség 3. Kolozsvár-Sütő András 4. Nagyvárad -Ady Endre 5. Szóts Géza 6.Bodor Ádám 7.Szilágyi Domokos, Hervay Gizella 8.Marosvásárhely-Székely János 9. Kovács András Ferenc 10. Farkaslaka Tamási Áron 11. Hargita (Pongrácz-tető) Kányádi Sándor 12.Gyilkos-tó székely legendák, Torda – Tordai-hasadék 13. Áprily Lajos és fia Jékely Zoltán 14. Dsida Jenő 15. Nyelvjárások: mezőségi, székely, csángó

Majd élménybeszámolót tartottak a következő pályázatban résztvevő osztályoknak is, Erdélyben készült fényképeik bemutatásával.

I. Iskolai előkészítő óra

Tartotta: Zeley Éva történelemtanár

Téma: Trianon öröksége

Megvalósulás helyszíne: Budapest VI. Kerületi Kölcsey Ferenc Gimnázium

Helye: 104 terem-Klub

Ideje: 2021. szeptember 7. 12-13.30

Résztevők: 12.B osztály

Leírás: Az órán a diákok megismerkedtek Erdély történelmével, a határon túli magyarság történelmi, etnikai, környezetével, kitekintést kaptak mai helyzetükkel kapcsolatban. Az óra az utazást készítette elő, a diákok látásmódját, ismereteit szélesítette.

II. UTAZÁS, HELYSZÍNI MEGVALÓSULÁS

Erdélyi utazási programok a helyszínen

Időpont: 2021. 8-12-ig 5 nap, 4 éj

Tematika: Erdélyi magyar néprajzi tájegységek, történelmi városok magyar vonatkozású épített és kulturális emlékei, irodalmi hagyományai, alakjai, nyelvjárási és folklór jellegzetességei

1. nap: Indulás: 6.30-kor a Déli Pályaudvar Vérmező felőli oldaláról volt. Útvonal– 4-es út (Szolnoki Mol kút: pihenő, Berettyóújfalu Mol kút, pihenő) – **Ártánd** határállomás volt a határátlépés helyszíne.

Az első állomás Nagyvárad volt, még a buszon elkezdődött Erdély bemutatása, a diákok által feldolgozott kiselőadások formájában, kitért a történelmi és nyelvi hagyományra, az erdélyi nyelvjárásokra, ezek hagyományőrző szerepére.

Nagyvárad megtekintésekor Ady és Nagyvárad kapcsolatáról, ill. irodalmi emlékeiről esett szó, versfelolvasással az Ady- kávézó előtt. (belváros: közös városnézés, Ady-kávézó, Ady Gimnázium, Vármegyeháza, Csíky Gergely Színház, szecessziós paloták, Nagyzsinagóga, Fekete Sas Palota, majd szabadidő, étkezési lehetőség) A zsinagógában vezetett látogatás keretében ismerkedtek a hagyományokkal a diákok.

A Sebes-Körös völgye (Partium) – **Királyhágó** (a történelmi Erdély határa, Bihar-hegység útvonalon, pihenővel érkezett meg a csoport **Bánffyhunyadra** (zindelyes fiatornyos református nagytemplom) , majd **Kalotaszentkirályra**. (szállás elfoglalása, vacsora).

A feldolgozott témák és forrásaik:

- **A határon túli irodalom fogalma**

Két világháború között https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_02_014

Trianon után https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_02_015

- **Kós Károly**

1945-70-ig az irodalom Erdélyben

- Sütő András https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_03_036

<https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/emigracios-irodalom-magyar-irodalom-emigracioban-es-kisebbssegben/a-kisebbségi-magyarsag-irodalma>

- **Ady Endre és**
Nagyvárad
<https://cultura.hu/kultura-plusz/irok-otthona-ady-endre-nagyvaradon/>
- **SzótsGéza**
[https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C5%91cs_G%C3%A9za_\(k%C3%B6lt%C5%91\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C5%91cs_G%C3%A9za_(k%C3%B6lt%C5%91))

2. nap:

Kalotaszentkirály (szállás, reggeli)

Kolozsvár

Marosvásárhely

Farkaslaka (szállás, vacsora)

Kalotaszentkirály (szállás, reggeli)

Kolozsvár (belvárosi séta, Kós Károly templom, Szent Mihály Székesegyház, Mátyás-szobor, Mátyás király szülőháza, Színház tér, Eklektikus paloták, Házsongárdi temető, majd szabadidő ebédelési lehetőség volt)

Marosvásárhely (Főtér, szecessziós paloták, Városháza, Kultúrpalota, Bólyai Líceum, református erődtemplom, Színház tér) megtekintése után a **Farkaslakán** lévő szállás elfoglalása, vacsora következett.

Feldolgozott témák, forrásaik:

- **Kolozsvár** **Sütő** **András**
[*https://hu.wikipedia.org/wiki/S%C3%BCt%C5%91_Andr%C3%A1s_\(%C3%ADr%C3%B3\)*](https://hu.wikipedia.org/wiki/S%C3%BCt%C5%91_Andr%C3%A1s_(%C3%ADr%C3%B3)) [*https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_067*](https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_067)
- **Bodor Ádám** [*https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_061*](https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_061)
- **Szilágyi Domokos** [*https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/xx-szazadi-magyar-lirikusok/szilagyi-domokos*](https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/xx-szazadi-magyar-lirikusok/szilagyi-domokos)
- **Marosvásárhely**
- **Székely** **János**
[*https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9kely_J%C3%A1nos_\(k%C3%B6lt%C5%91\)*](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9kely_J%C3%A1nos_(k%C3%B6lt%C5%91)) [*https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_067*](https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_067)
- **Kovács** **András** **Ferenc**
[*https://hu.wikipedia.org/wiki/Kov%C3%A1cs_Andr%C3%A1s_Ferenc*](https://hu.wikipedia.org/wiki/Kov%C3%A1cs_Andr%C3%A1s_Ferenc)
[*https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_068*](https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_068)

3. nap:

Farkaslaka
Szejkafürdő

Hargita

Gyilkos-tó

Gyergyószentmiklós

Farkaslaka (szállás, vacsora)

Farkaslaka reggeli, Tamási Áron szülőháza és síremléke, katolikus templom megtekintése történt, Trianon emlékmű, székelykapuk, népi vásár felfedezésével együtt. Utána **Szejkefürdő** (Orbán Balázs síremléke, Székelykapus emlékmű, borvízforrás) következett. – Majd a **Hargita** (Pongrácz-tető) Békás-szoros (kirándulás a szurdokban) volt a program. Utána a **Gyilkos-tó** (csónakázási lehetőség, szabadidő) felfedezése történt. –Hazafelé **Gyergyószentmiklós** -magyar és örmény katolikus emlékek, Fő tér, szecessziós magyar Főgimnázium) megismerése után indult vissza a csoport **Farkaslakára**. (szállás, vacsora)

Feldolgozott témák, forrásaik:

- **Farkaslaka Tamási Áron:** <https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/xx-szazadi-magyar-irok/tamasi-aron>
- **Szejkefürdő** <https://www.kozterkep.hu/6657/orban-balazs-sirja-es-emlekmuve>
- **Hargita** (Pongrácz-tető)
Kányádi Sándor https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_12/lecke_04_064
<https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/xx-szazadi-magyar-lirikusok/kanyadi-sandor>
- **Békás-szoros** –
https://epa.oszk.hu/02900/02926/00046/pdf/EPA02926_termeszet_vilaga_2016_10_4_73-475.pdf
- **Gyilkos-tó** legenda <https://hu.wikipedia.org/wiki/Gyilkos-t%C3%B3>
- **Gyergyószentmiklós** -örmények-ez egy érdekes néprajzi és identitástudatot érintő vallomás <http://www.lato.ro/article.php/Egy-%C3%B6rm%C3%A9ny-h%C3%A9t-zsid%C3%B3/944/>

4. nap:

Farkaslaka (reggeli)

Korond

Szováta

Torda

Kalotaszentkirály (Kalotaszegi tájház, szállás, vacsora)

Farkaslaka elhagyása a reggeli után történt. **Korondon** (népi fazekasság-bemutató, szőttesek, vásár) megtekintésével folytatódott a nap. Majd **Szováta** (Medve-tó, Csukás-tó, műemlék fürdőváros) és **Torda** (Tordai református nagytemplom: több magyar országgyűlés székhelye, Fejedelmek Háza, Fő tér, katolikus templom, Színház, Tordai- hasadék, sóbánya) következett. A sóbánya látogatása után indult el a csoport **Kalotaszentkirály** felé, ahol az esti program várta. **Táncházban ismerkedtek meg a diákok a viselettel, a helyi fiatalok csoportjával, és táncoltak együtt néptáncot.** (Kalotaszegi tájház, szállás, vacsora)

Feldolgozott témák, forrásaik:

- **Korond** –Fazekasság <https://www.korond.ro/nepmuveszet.html>
- **Szováta** – <https://aranydio.com/termeszet/az-egy-nap-alatt-keletkezett-to-medve-to-romania>
- **Torda** – **Tordai-hasadék** legenda <https://hu.wikipedia.org/wiki/Tordai-hasad%C3%A9k>
- – **Körösfő**
- Áprily Lajos és fia Jékely Zoltán : <https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/aprily-lajos/aprily-lajos-eletpalyaja-kolteszete>
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/xx-szazadi-magyar-lirikusok/jekely-zoltan>
- Dsida Jenő: <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-12-osztaly/hatarainkon-tuli-magyar-lirikusok/dsida-jeno-elete-kolteszete>
- Nyelvjárások: mezősi, székely, csángó
https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_nyelvj%C3%A1r%C3%A1sok
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/magyar-nyelv/magyar-nyelv/a-nyelvjarasok/a-nyelv-vizszintes-tagolodasa>

5. nap:

Kalotaszentkirály

Körösfő

Királyhágó

Nagyvárad

Ártánd – Budapest

Kalotaszentkirály (reggeli, a református erődtemplom, majd az Ady emlékek meglátogatása, búcsú a falutól) , utána **Körösfő** (védett műemlék templom, vásár: vásárlási lehetőség) következett. A **Királyhágón** (pihenő) majd **Nagyváradon** (pihenő) keresztül **Ártándnál** lépett ki a csoport Erdélyből. Berettyóújfalú – Szolnok – Budapest állomásokkal ért haza.

III. HATÁRTALANUL TÉMANAP 12.B előadások

Felépítése: egy műhelyben 3 előadás hangzik el-összesen 6 diák műhelyenként, utána interaktív játékos feladatok megoldása történt a résztvevőkkel.

Eszközigény: minden teremben projektor, laptop, illetve hagyományos eszközök-papír, filc, rajzeszközök

Helyszín: Budapest VI. Kerületi Kölcsey Ferenc Gimnázium

Formája: 2 idősávban interaktív előadások

Résztvevők: Jelentkezésem alapon az egész iskola

Időpontja: 2022.márc. 26.

A projekt leírása: 45 perc alatt 2-3 kiselőadás ment le, ill. interaktív feladatok. A előadások az egyes témákban kb. 10 percesek. A nyevjárás ill. a határontúli irodalom téma 15 perces.

Felépítése, bemutatkozás, cím. Az alkotóról rövid életrajz, pályakép, idézetek tőle, róla. Művek elemzéssel. Fénykép, mozgókép, hangzó anyag használata, tanulói felolvasások alkotásokból.

Bölcs mondások keresése az alkotóktól- Idézetgyűjteményben, forrás: PIMMEDIA,DIA

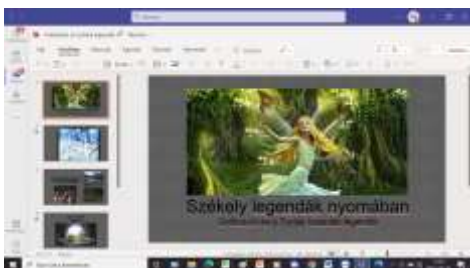
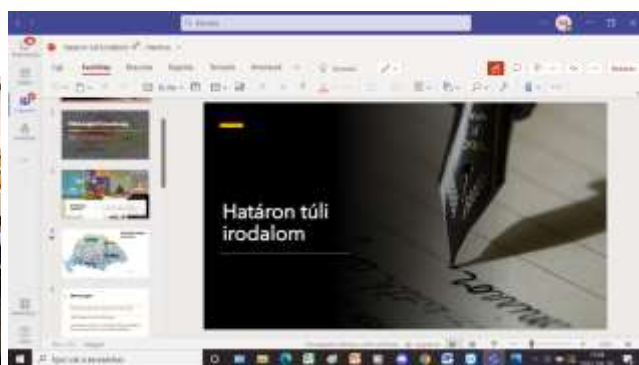
A végén rövid kreatív foglalkoztató feladat. rejtvény, kreatív írás, kvízek, netes interaktív feladatszerzők használatával kreatív témához kapcsolódó feladatsorok (műhelyenként változatos formákban).

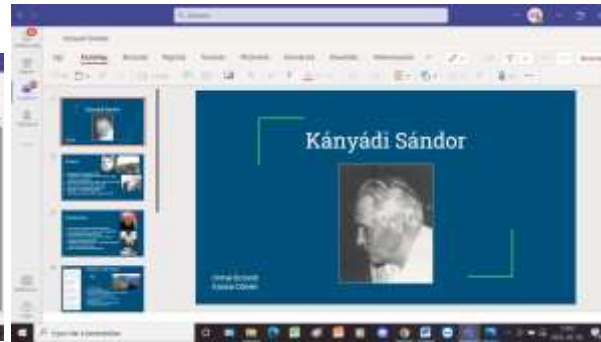
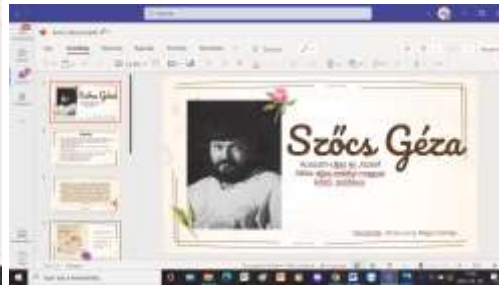
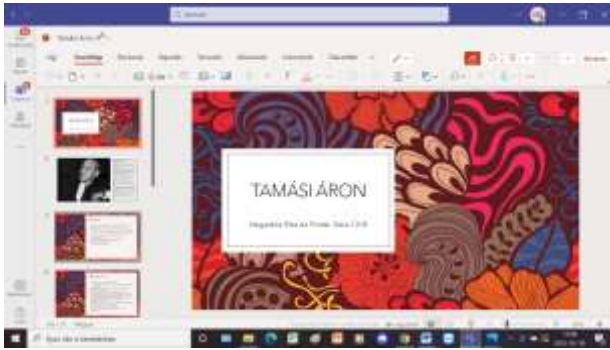
Mindegyikhez az utazás során készült tájképeket vagy ott készült fotókat is beszerkesztettek a diákok az előadáshoz készült ppt-be.

A többiek a szervezésben vettek részt, akik nem adtak elő.

	Előadók, téma	Téma	Idősáv
1.	A.,Vígh Eszter, Mattyasovszky Anna, Miczky Márk B., Bihari Anna Véda, Tóth Rozi	Mi a határon túli irodalom? Milyen helyszíneken van jelen? Kik a főbb képviselői? Mit tudunk a nyelvjárásokról? Hogyan beszélnek Erdélyben?	9:30-10:15 ill. 10.30- 11.15-ig
2.	A.,Fazekas Dóra, Békevári Laura B.,Nagy Csenge. Józsa Luca C.,Papp Csongor- Keresztény Johanna	Ady és Nagyvárad Szóts Géza és Kolozsvár Sütő András és Kolozsvár, ill. Marosvásárhely	9:30-10:15 ill. 10.30- 11.15-ig
3.	A., Lőrík Szabolcs, Nyerges András B., Lénárd Laura, Kováts Petra C., Nguyen Phuong Anh, Szabó Eszter	Bodor Ádám és Kolozsvár Szilágyi Domokos és Kolozsvár Székely János és Marosvásárhely	9:30-10:15 ill. 10.30- 11.15-ig
4.	A., Adamkó Máté, Rák Milán B., Waldau Beatrix C., Ormai Botond, Kassai Dániel	Kováts András Ferenc és Marosvásárhely Dsida Jenő Kányádi Sándor	9:30-10:15 ill. 10.30- 11.15-ig
5.	A., Pintér Sára, Hegedős Rita B., Szabó Robin, Dévényi Kincső	Tamási Áron és Farkaslaka Székely legendák nyomában	9:30-10:15 ill. 10.30- 11.15-ig

6.	Tóth Milán, Stefán Bernadett, Tégel Nikoletta	Áprily Lajos, Jékely Zoltán és a Házsongárdi temető	9:30-10:15 ill. 10.30-11.15-ig
----	---	---	--------------------------------

Szekely János

Fajl Kezdőlap Beszúrás Rajzolás Tervezés Áttűnések Animációk Diavetítés Beállítás

1 Székely János

2 Életrajz

3

4

Ok: 1/25

Visszatérés a kávézó a Microsoftnak

13:09
2022. 04. 30.

Áprily Lajos, Jékely Zoltán és a ...

Fajl Kezdőlap Beszúrás Rajzolás Tervezés Áttűnések Animációk Megnyitás asztali appban Beállítás

1 Áprily Lajos, Jékely Zoltán és a Házsongárdi temető

2

3

4

5

13:10
2022. 04. 30.

Ady Endre és Nagyvárád (1).pptx

Keresés

Fajl Kezdőlap Beállítások Rajzolás Tervezés Áttűnések Megnyitás másik appban Beállítások Bezárok

1 Ady Endre és Nagyvárád

2

3

4

5

Ady Endre és Nagyvárád

Készítette: Fazekas Dóra, Békevári Laura

Taskbar: Íjjon ide a kereséshez | 13:11 2022.04.30

DSIDA JENŐ.pptx

Keresés

Fajl Kezdőlap Beállítások Rajzolás Tervezés Áttűnések Megnyitás másik appban Beállítások Bezárok

1 DSIDA JENŐ

2

3

4

5

DSIDA JENŐ

(1907-1938)

A cím beírásához kattintson ide

Taskbar: Íjjon ide a kereséshez | 13:11 2022.04.30